

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет
імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра німецької філології

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВСТВО

підготовки
спеціальності
освітньо-професійної програми

бакалавра
В11 Філологія
Мова і література (німецька).
Переклад

Луцьк – 2025

Силабус освітнього компонента «Лінгвокраїнознавство» підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки, спеціальності В11 Філологія, за освітньо-професійною програмою «Мова і література (німецька). Переклад».

Розробник: **Пасик Л. А.**, кандидат філологічних наук, доцент,
доцент та завідувач кафедри німецької філології

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

 доц. Пасик Л. А.

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри
німецької філології**
протокол № 1 від 27.08.2025 р.

Завідувач кафедри:

доц. Людмила ПАСИК

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика ОК
Денна форма здобуття освіти	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки, В11 Філологія, Мова і література (німецька). Переклад, перший (бакалаврський) рівень	Нормативний
Кількість годин/ кредитів 90 год. / 3 кредити		Рік навчання: 1
		Семестр: 2
		Лекції: 26 год.
		Практичні (семінарські): 20 год. Лабораторні 0 год.
		Самостійна робота: 38 год.
ІНДЗ: немає		Консультації: 6 год.
	Форма контролю: екзамен (2 сем.)	
Мова навчання		Німецька/українська

II. Інформація про викладача:

Прізвище, ім'я та по батькові – *Пасик Людмила Адамівна*

Науковий ступінь – *кандидат філологічних наук*

Вчене звання – *доцент*

Посада – *доцент та завідувач кафедри німецької філології*

Контактна інформація – Pasyk.Lyudmyla@vnu.edu.ua

Електронний курс освітнього компонента «Лінгвокраїнознавство німецькомовних країн», рекомендовано науково-методичною радою університету для використання у навчальному процесі (протокол № 7 від 16.03.2023). URL : <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=1984>

Дні занять – <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис ОК

1. Анотація курсу.

Курс лінгвокраїнознавства орієнтований на ознайомлення з основами сучасного лінгвокраїнознавства німецькомовних країн, місцем його у системі філологічних дисциплін, розкриттям поняття «реалія», принципами відбору та класифікації реалій, перекладом німецькомовних реалій на рідну мову. Ще одним важливим напрямком роботи є систематизація конкретних реалій відповідно до розмовних тем, які вивчаються в курсі практики німецької мови, правила їхньої орфографії, засоби передачі їх на українську мову. Лінгвокраїнознавство є основою інтеркультурного методу вивчення іноземної мови, оскільки предмет дослідження цього освітнього компонента – це національна культурна семантика мови, тобто зміст, який пов'язаний з

особливостями економіки, географії, суспільного устрою, фольклору, літератури, всіх видів мистецтва, науки, деталями побуту, звичаями та традиціями народу Німеччини та німецькомовних країн.

Лінгвокраїнознавство значно підвищує мотивацію оволодіння мовою, сприяє загальнокультурному розвитку особистості ЗО, оскільки має комплексний характер.

2. Пререквізити. Постреквізити

Для оптимального опанування предметом «Лінгвокраїнознавство» ЗО необхідно добре володіти базовими знаннями з фонетики, граматики, синтаксису німецької мови та українською мовою. Постреквізитом для цього ОК є Теорія і практика перекладу з німецької мови.

3. Мета і завдання ОК

Метою курсу є забезпечення комунікативної компетенції в актах міжкультурної комунікації, перш за все через адекватне сприйняття мовлення співрозмовника і розуміння оригінальних текстів. Засвоєння курсу сприяє також підготовці ЗО до написання курсових робіт.

Основними **завданнями** вивчення ОК «Лінгвокраїнознавство» є вивчення мовних одиниць, які найбільш яскраво відображають національні особливості культури народу-носія мови: реалії, характерні для однієї культури і відсутні в іншій, конотативна лексика, фонова лексика (позначення предметів і явищ, які мають аналоги в різних культурах, але відрізняються національними особливостями функціонування, форми, призначення предметів); навчання комунікативної компетенції в актах міжкультурної комунікації; вивчення ментальності й національного характеру народу у зв'язку з відповідною фоною інформацією.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний метод, частково-пошуковий метод, проблемно-пошуковий метод, дослідницький, активний та інтерактивний метод.

4. Компетентності. Програмні результати навчання. Soft skills.

Практична мета навчального курсу «Лінгвокраїнознавство» полягає у формуванні у ЗО таких

загальних і фахових компетентностей:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.
ЗК15. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ФК4. Здатність аналізувати соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ФК6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних і літературних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК11. Здатність до надання консультацій щодо дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

ФК12. Здатність до організації ділової та міжкультурної комунікації.

ФК13. Здатність володіти екстралінгвальною компетентністю, тобто знаннями про побут, традиції та звичаї, економічні й географічні особливості, а також основні історичні факти німецькомовних країн.

та програмних результатів навчання:

ПРН1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів, проявляти толерантне ставлення, цінувати і поважати різноманітність та мультикультурність тощо.

ПРН9. Характеризувати соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію, розуміти іншомовні соціокультурні реалії, знати й адекватно тлумачити різні зразки мовленнєвої поведінки.

ПРН10. Знати норми державної та іноземних літературних мов та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН14. Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному,

неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН20. Усвідомлювати загальнолюдські й національні морально-духовні цінності для формування особистої відповідальної громадянської позиції і здатності діяти у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики.

ПРН21. Забезпечувати лексичну, граматичну, синтаксичну і стилістичну еквівалентність та функціональну адекватність у процесі письмового та усного перекладу різножанрових текстів.

Уміння аналізувати культурні явища, історичні події та соціальні процеси в німецькомовних країнах

Soft skills

- ✓ Здатність порівнювати культурні контексти та виявляти міжкультурні паралелі й відмінності
- ✓ Толерантність до культурного різноманіття
- ✓ Уміння адаптувати мовлення та поведінку відповідно до культурних норм
- ✓ Емпатія та чутливість до культурних кодів
- ✓ Навички ведення дискусій, презентацій та міжособистісного спілкування
- ✓ Здатність інтерпретувати культурні тексти (літературні, медійні, соціальні) з різних перспектив

5. Структура ОК

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. (Сем.)	Сам. роб.	Конс.	Форми контролю/ бали
Змістовий модуль 1. Реалія як основне поняття лінгвокраїнознавства						
Тема 1. Лінгвокраїнознавство як складова в системі філологічних наук. Дискурсівне країнознавство.	6	2	2	2		СЗ 1+Д/5
Тема 2. Місце німецької мови у світі. Регіональні варіанти і діалекти.	4	2		2		
Тема 3. Поняття реалії. Відбір, класифікація та передача реалій на рідну мову.	7	2	2	2	1	СЗ 2+Д/5

Тема 4. Історичні події в Німеччині. Історичні реалії.	7	2	2	2	1	СЗ+Д/5
Тема 5. Географічне розташування ФРН. Реалії-топоніми.	7	2	2	2	1	СЗ+Д/5
Тема 6. Реалії і культура.	6	2	2	2		СЗ+Д/5
Тема 7. Німецькі державні символи.	7	2	2	2	1	СЗ+Д/5
Тема 8. Федеративні землі Німеччини. Берлін – столиця Німеччини.	8	4	2	2		СЗ+Д/5
Тема 9. Політичний устрій ФРН. Політичні реалії.	8	2	2	2	2	СЗ+Д/5
Тема 10. Особливості побутового життя в Німеччині. Побутові реалії.	6	2	2	2		СЗ+Д/5
Тема 11. Швейцарія. Австрія.	8	4	2	2		СЗ+Д/5
Самостійна робота	16			16		20
Разом за модулем 1	90	26	20	38	6	70 балів
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота						30
Всього годин:	90	26	20	38	6	100

Умовні скорочення: СЗ – семінарське заняття (усна відповідь, презентація, проект, дискусія, робота в малих групах), Д – доповнення

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Під час вивчення ОК «Лінгвокраїнознавство» ЗО зобов'язаний опрацювати певний матеріал самостійно:

- 1) опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу та підготовка до виступу на семінарах за тематикою (оцінюється відповідь на семінарі);
- 2) перегляд документального фільму про одну із 16 федеративних земель (на вибір: УВАГА – не більше двох відповідей здобувачів освіти про одну й ту ж федеративну землю, тобто розподілити усі землі) та виконання завдань до нього (10 балів):
Film „2 durch Deutschland“
(<https://www.planet-schule.de/sf/filme-online.php?reihe=1388>);
- 3) укласти лексикон німецькомовних реалій, загальним обсягом 100 одиниць згідно з тематикою (10 балів):
 - реалії суспільно-політичні;
 - реалії-топоніми;

- реалії-антропоніми;
- реалії побуту;
- реалії мовленнєвого етикету;
- реалії освіти;
- реалії свят, звичаїв та традицій.

(Оцінюємо так: 20 одиниць – 2 бали, 40 одиниць – 4 бали, 60 одиниць – 6 балів, 80 одиниць – 8 балів, 100 одиниць – 10 балів).

Структура оформлення лексикону

№ з/п	Реалія (німецькою мовою)	Переклад на українську мову	Текст – дефініція реалій (німецькою мовою)
-------	--------------------------	-----------------------------	--

Загальна оцінка (максимум 20 балів) за самостійну роботу виводиться як сума усіх оцінок за виконані види роботи 2), 3).

IV. Політика оцінювання

Основні види роботи та принципи організації поточного та підсумкового оцінювання розкриті у відповідному [Положенні про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти ВНУ ім. Лесі Українки](#).

Політика НПП щодо ЗО: Відвідування занять є обов’язковим компонентом оцінювання, яке впливає на нарахування балів за поточне оцінювання. За об’єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбутись за індивідуальним графіком за погодженням у деканаті.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: За практичні заняття і виконані завдання з самостійної роботи ЗО може отримати максимальний бал 70. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

ЗО, які є членами наукових проблемних груп, авторами статей і тез, доповідачами на наукових конференціях, переможцями та активними учасниками фахових студентських олімпіад, мають право протягом семестру за кожен виконаний вид діяльності одноразово отримати додаткові заохочувальні бали до відповідного ОК, якщо здійснена активність здобувачів відповідає профілю курсу. У цьому випадку ЗО інформує НПП/ів про свої здобутки. НПП має право самостійно визначити валідність, заявлених ЗО отриманих результатів та приймає рішення щодо зарахування або незарахування таких балів:

- 3 бали – за результативну роботу у студентській проблемній групі (систематичне відвідування, обговорення), публікацію тез (підготовку матеріалів конференції) або виступ/и на конференції/ях без публікації/й, участь у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;
- 5 балів – за публікацію статті/ей у збірнику студентських наукових праць, перемога у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;
- 10 балів – за публікацію статті (статей) у збірнику наукових праць, що входить до категорії Б, або призове місце на II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;
- 15 балів – за перше місце на I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади.

Здобувачам освіти можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні (фахові) курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Процес зарахування регулюється [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки](#) і рішенням науково-методичної комісії факультету від 03.02.2022 року, протокол № 7.

При цьому ЗО у встановлені терміни подає заяву на ім'я декана та долучає усі необхідні документи до розгляду. Матеріали розглядаються на засіданні Предметної комісії, створеної розпорядженням декана факультету з урахуванням Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки.

Політика щодо академічної доброчесності. Відповідно до [статті 42 Закону України «Про освіту»](#) під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності учасники освітнього процесу повинні керуватися етичними принципами та правилами, визначеними законом, з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Жодні форми порушення академічної доброчесності (недбайливе цитування, присвоєння чужих ідей чи робіт, плагіат, псевдоавторство, неповажне ставлення до учасників освітнього процесу, списування тощо) не толеруються.

Загальні засади, принципи, настанови та правила етичної поведінки учасників освітнього процесу у ВНУ імені Лесу Українки регульовано [Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. Здобувачі освіти мають право порушити будь-яке питання, яке стосується процедури проведення чи оцінювання контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами у ЗВО (див. [Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки](#), пункт 5 «Врегулювання конфліктів у навчальному процесі»).

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового семестрового контролю є підсумкова модульна контрольна робота у вигляді тесту в LMS Moodle (максимальний бал 30). Сумарна кількість балів, яку студент отримує при засвоєнні змістових модулів за 100-бальною шкалою, визначає його підсумкову оцінку.

Поточне оцінювання, яке має на меті перевірку рівня знань ЗО, здійснюється НПП протягом семестру на лекційних і семінарських заняттях у межах змістового модуля. Максимальна оцінка студента за поточне оцінювання і виконання завдань з самостійної роботи складає 70 балів.

Екзаменаційний контроль, який здійснюється НПП, має на меті перевірку рівня знань ЗО. Підсумковий контроль успішності здобувача освіти (іспит) відбувається у вигляді письмового тестового опитування знань з предмету (30 тестів, кожен з яких оцінюється на 1 бал).

ЗО, які з поважних причин не з'явилися на тест, можуть написати його після погодження з НПП в інший день. Якщо ЗО не задоволені результатами тесту і хочуть покращити свій бал, то результат тесту анулюється і ЗО складають іспит згідно з розкладом, затвердженим навчальним відділом університету. На іспит виносяться теми, що опрацьовувалися протягом вивчення курсу.

Якщо здобувач освіти не склав іспит з першого разу, то має можливість перескладати його ще двічі (другий раз – НПП, третій раз – комісії).

Питання, що виносяться на іспит:

1. Поняття реалія. Мовна форма реалії.
2. Реалія як носій національного колориту.
1. Загальна характеристика етнографічних реалій.
2. Способи передачі етнографічних *реалій*.
3. Суспільно-політичні реалії.
4. Німецька мова: варіанти і діалекти.
5. Німецькі географічні реалії.
6. Реалії-топоніми.
7. Реалії-антропоніми.
8. Політичні реалії, які виникли після об'єднання Німеччини.
9. Реалії побуту. Оселя. Одяг.
10. Реалії: Їжа, напої.
11. Реалії транспорту.
12. Реалії: державні символи ФРН.
13. Реалії: політично-державний устрій ФРН.
14. Реалії законодавчого життя. Вибори.
15. Реалії системи освіти Німеччини.
16. Реалії релігії та культури.
17. Реалії звичаїв, традицій, свят.
18. Німецькі привітання та поздоровлення.

Поточне оцінювання знань ЗО здійснюється за п'ятибальною системою та включає оцінювання роботи ЗО під час семінарських занять за усні та письмові відповіді, виконання різних видів самостійної роботи. Всього за поточне оцінювання ЗО можуть отримати 70 балів, максимальна кількість балів обчислюється як сума всіх балів за усні та письмові відповіді на аудиторних заняттях (від 0 до 5 балів) та за самостійну роботу (від 0 до 20 балів). Модульна контрольна робота для підсумкового оцінювання містить 30 завдань, кожне з яких оцінюється в 1 бал, що становить у сумі 30 балів.

Поточний контроль (мах. = 70 балів)		Підсумковий контроль (мах. = 30 балів)	Заг. к-ть бал.
Модуль 1		Модуль 2	
ЗМ 1	СР	МКР	100
50	20	30	
70			

- ✓ Оцінка «відмінно» відповідає 5 балам за усні відповіді на семінарських заняттях, написання тестів, виконання самостійної роботи і ставиться за широкі й системні знання теоретичного й практичного матеріалу з лінгвокраїнознавства німецькомовних країн.
- ✓ Оцінка «добре» відповідає 4 балам за усні відповіді на семінарських заняттях, написання тестів, виконання самостійної роботи і ставиться за хороші знання теоретичного й практичного матеріалу з лінгвокраїнознавства німецькомовних країн.
- ✓ Оцінка «задовільно» відповідає 3 балам за усні відповіді на семінарських заняттях, написання тестів, виконання самостійної роботи і ставиться за базові знання теоретичного й практичного матеріалу з лінгвокраїнознавства німецькомовних країн.
- ✓ Оцінка «незадовільно» відповідає 0-2 балам за усні відповіді на семінарських заняттях, написання тестів, виконання самостійної роботи і ставиться у випадку невиконання практичних завдань та незнання теоретичного матеріалу з лінгвокраїнознавства німецькомовних країн.

VI. Шкала оцінювання

**Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів,
де формою контролю є іспит**

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
0–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

VII. Рекомендована література

Основна література

1. Пасик Л. А., Шепшелей С. А. Лінгвокраїнознавство Німеччини : збірник тестових завдань. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 40 с.
2. Факти про Німеччину [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.tatsachen-ueber-deutschland.de/uk>
3. Der Deutschlandwegweiser. Zutritt auf: <https://www.deutschland.de/de/der-deutschland-wegweiser>
4. Fakten über die Schweiz. Zutritt auf: <https://www.myswitzerland.com/de-ch/planung/ueber-die-schweiz/zahlen-und-fakten/facts-about-switzerland/>
5. Fürstentum Liechtenstein. Zutritt auf: <https://www.liechtenstein.li/>
6. Großherzogtum Luxemburg. Zutritt auf: <https://www.luxembourg-city.com/de/uber-luxemburg-stadt/einfhrung/fakten-zahlen>
7. Luscher Renate. Landeskunde Deutschland : von der Wende bis heute: Daten, Texte, Aufgaben für Deutsch als Fremdsprache / Renate Luscher. Völlig überarb., aktualisierte Fassung 2016, 11. Aufl. München : Verl. für Deutsch, 2016. 176 S.
8. Österreich. Zutritt auf: <https://www.oesterreich.com/de/staat/zahlen-und-fakten>

Додаткова література

9. Євгененко Д. А. Лінгвокраїнознавство німецькомовних країн: посібник для студентів вищих закладів освіти та середніх навчальних закладів з поглибленим вивченням німецької мови / Д. А. Євгененко, Б. В.

Кучинський, О. М. Білоус, Н. Р. Воронкова. Вінниця: Нова книга, 2008. 416 с.

- 10.Пасик Л. А., Бондарчук О. Ю., Лисецька Н. Г. Лексичне вираження концепту BUNDESTAGSWAHL: країнознавчий і перекладацький аспекти (на матеріалі німецького медіа-дискурсу). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2025. № 72. С. 234–238. DOI : <https://doi.org/10.32782/2409-1154.2025.72.52> **(Категорія Б)**